

Kulturnettverket i Valdres har satt ned en arbeidsgruppe til å utarbeide innspill til hva Valdres kan bidra med i det nye Musikk Innlandet. **I gruppa er:** Mona Kleven, Ellen Persvold Ole Aastad Bråten og Katharina Sparstad

Bakgrunnen er omorganiseringen av musikksatsingen i Innlandet, og med Teater Innlandet som ny arbeidsmodell. Dette er forslag fra Telemarksforskning som har foretatt en undersøkelse og skissert løsningsmodell. I Teater Innlandet er det ett nav (Hamar) der det kan kjøpes tjenester og produksjoner eksternt. Innlandet har opprettet en administrativ gruppe fra Hedmark og Oppland som skal jobbe videre med organiseringsmodellen i Innlandet. I denne gruppa er Kyrre Dahl, Thor Kvande og Mariann Bjelle fra Oppland. Kyrre Dahl kommer til møte Valdres kulturnettverk 12. april for å orientere om arbeidet og få innspill.

Generelle kommentarer:

- Valdres har forstått ut i fra referat og vedtak i Fylkestinget i Oppland at man mener at Gjøvik er et naturlig valg. Argumentene har vært at Gjøvik ligger sentralt, har fasiliteter for produksjoner og musikkarrangement og har vært satsingsområde fra fylket i en årrekke gjennom prosjektet «Musikkbyen Gjøvik». Likevel vil vi kommentere at rapporten «Høysang for Innlandet» mangler vesentlige punkt fra Valdres. Vi tolker dette som at metode og innhenting av grunndata har vært mangelfull
- Teater innlandet er fullfinansiert der kommunene tilbys en pakke. I forslaget til musikk organisering er det lagt opp til en delbetaling etter folketallsmodellen. Dette skiller seg fra modellen Teater Innlandet og vil føre til økt økonomisk belastning for kommunene. Finansieringen er viktig og må avklares.

For å framstille hva Valdres kan bidra med, er det nødvendig å se det totale musikkbildet i Innlandet samlet. Tre sterke kompetansemiljø utmerker seg i Gjøvik, Elverum og Valdres. Dette som supplement til rapporten fra Telemarksforskning. De viktigste satsingsområdene innen musikk for Valdres er klassisk og folkemusikk.

Gjøvik

Gjøvik har vært i gjennom en satsingsperiode fra 2012 -2016 som musikk by, og er sterke på rytmisk musikk (rock) og orkester. Gjøvik har fasiliteter for en del musikkarrangement, og en base for musikklinja ved Gjøvik videregående skole og Viken folkehøgskole. Regionen har også et og aktivt korps- og kormiljø. Gjøvik er vertskommune for Sinfonietta Innlandet og arrangerer Sparre Olsen konkurranse for unge klassiske musikere – (ikke i 2018) og har MusiKom. MusiKom er en sjangeruavhengig ressurspunkt for det profesjonelle og semi-profesjonelle musikklivet i Gjøvik, Land og Toten. Gjøvik har et spellemannslag aktør med en langeleikgruppe og instrumentbyggergruppe som søker samarbeid med Valdresmusea. Som en del av Mjøsmuseets aktiviteter er det etablert eget tradisjonsmusikkarkiv for Gjøvik/Toten med en formidlerstilling i 50% stilling ved museet. Museet har en samling og jobber med dokumentasjon. Også tradisjonsmusikk-arkivet viser til samarbeid med Folkemusikkarkivet i Valdres. Dette er et godt utgangspunkt for å bygge det nye Musikk Innlandet – sammen.

Elverum

Også i Elverum er det er viktig miljø for klassisk i Innlandet. Valdres sommersymfoni og Ungdomssymfonikerne i Elverum er i dialog om samarbeid. Innlandet vil ikke ha formell utøvende utdanning innen musikk, men en viktig del av utdanningslinjen er knyttet til regionene/fylket gjennom Valdres sommersymfoni og Ungdomssymfonikerne. Begge har lang fartstid, VS 25 år og US 45 år. Det meste i det nye fylket vil være sentrert rundt Mjøsbyene, men det finnes to sterke miljø i hver sin ende av fylket som kan knytte fylket sammen og oppfylle intensjonen om desentralisering av oppgaver i regionreformen.

Miljø og aktører i Valdres

Folkemusikk:

Valdres er et kjerneområde på nasjonalt plan for både instrumentbygging, folkemusikk og -dans, noe som bygger på flere pilarer.

Jørn Hilme-stemnet, etablert i 1960, er landets nest eldste festival etter Festspillene i Bergen og har et miljø med både arrangements- og produksjonskompetanse. I Valdres ligger også det største sommerkurset i folkemusikk, Strunkeveko, som er en viktig rekrutteringsarena for sjangeren på nasjonalt plan. Som basis for dette har Valdres et sterkt folkemusikkmiljø, og sterk satsing på folkemusikk i DKS med et spesielt ansvar for langeleiken.

Folkemusikktradisjonen føres videre av blant annet flere spel- og dansarlag, kulturskolene, FolkemusikkUng, Jørn Hilme-stemnet, Strunkeveko og Valdresmusea AS. Valdresmusea har eget instrumentverksted av nasjonal betydning for vedlikehold, reparasjon og produksjon av hardingfeler og langeleiker. Museet har sammen med miljøet i regionen tatt en nasjonal og nordisk rolle blant annet med å arrangere Nordisk instrumentfestival og munnharpefestival, og stiller også gjennom utstillingsarbeid viktig spørsmål knyttet til folkekultur og nasjonalisme.

I kulturklynga på museet finnes flere sentrale kulturinstitusjoner. Valdres folkemusikkarkiv som er det eldste regionalarkivet for folkemusikk i Norge og Jørn Hilme-stemnet som er en festivalarrangør innen feltet som arbeider med videreføring og utvikling av sjangeren i feltet innovativ tradisjonisme. Jørn Hilme-stemnet har i tiår vært en sterk utvikler av det sceniske uttrykket til sjangeren og har mange egenproduksjoner og bestillingsverk i porteføljen som har gitt både Spelemannspris og hederlig omtale av tradisjon og tradisjon på nytt.

Et viktig element i sjangeren er samhandlingen mellom musikk og dans, noe de ulike involverte er avgjørende for å ivareta på ulike måter.

Strunkeveko ble etablert i 1998 og er Norges største sommerkurs i folkemusikk og -dans for barn og unge. Her utvikles og preges morgendagens musikere og dansere, og både Jørn Hilme-stemnet og Strunkeveko er viktige arenaer for en dynamisk bruk og utvikling av sjangeren i tråd med Norges ratifisering av Unescokonvensjonen om immateriell kulturarv.

FRIKAR har med utgangspunkt i tradisjonselement og nyskaping etablert seg med residens i Aurdal. FRIKAR har mange ulike aktiviteter, alt fra kurs for barn og unge til å være residens for profesjonelle utøvere.

Valdreskommunene har gått sammen om en egen støtteordning for folkemusikkproduksjoner for DKS. Ordningen administreres av VNK med Valdresmusea som saksbehandler.

Klassisk

Valdres sommersymfoni har fra 1994 utviklet seg til å ta en nasjonal rolle som ressurscenter for klassisk musikk. Med en høyt faglig nivå og profesjonalitet på kurs og konserter er dette den viktigste rekrutteringsarena innen klassisk. Så godt som alle unge norske musikere i dag har deltatt på ett eller flere kurs under Valdres sommersymfoni. Guro Kleven Hagen og Ragnhild og Eldbjørg Hemsing er fra Nord-Aurdal og har deler av arbeidet sitt på hjemstedet. Valdres Sommersymfoni har også blitt en kunstnerisk base som trekker til seg andre miljø innen klassisk musikk og ballett som drar veksler på faglige samarbeid. Med prosjektene Instrumenter i fokus og Papillon tar sommersymfonien et nasjonalt ansvar for truede instrumenter og for videreutdanning av særlig talentfull ungdom fra Norden. Valdres sommersymfoni lager også bestillingsverk som benyttes av DKS. Hemsingfestivalen etablerte seg i Valdres i 2013, og med den festivalen markerer det klassiske miljøet i Valdres ytterligere i kunstneriske toppsjiktet både nasjonalt og internasjonalt, blant annet med mange internasjonale produksjoner.

Områder og samarbeidspartnere innen klassisk musikk:

- ✓ En av tre samlinger i landet for Norsk dirigentforum arrangeres i Valdres
- ✓ To nye bestillingsverk (2019 og 2020)
- ✓ Årlig arrangør av Norsk barnesymfoniorkester, samt Nordisk barne- og ungdomsorkester
- ✓ Arrangerer Norges eneste pianokurs på nasjonalt nivå
- ✓ Årlig konsert med Ung filharmoni, Norges ledende ungdomsorkester i alderen 16-20
- ✓ Fast stab gjennom året på 3,5 årsverk
- ✓ Organiserer og lager individuelle timeplaner for 320 elever årlig
- ✓ Organiserer rundt 30 offentlige festivalkonserter rundt om i Valdres med rundt 7500 publikummere. Hvert år.
- ✓ En attraktiv kunstnerisk arena fra eksterne aktører:
 - Oslo kammerakademi
 - Senter talentutvikling, under Barratt Due musikk institutt i Valdres
 - Den Norske Ballettskole etablert seg med Valdres sommer ballett
 - Valdrestrykerne. Disse har nå gått inn i et Opplands-samarbeid, Landstrykerne. Dette er for ungdom mellom 13 og 25 for Innlandet. Dette startet i Valdres, Hadeland og Gudbrandsdalen, og i 2019 er Gjøvik også med i samarbeidet. Initiativet kom fra Valdres.

Fasiliteter: Nord-Aurdal kommune er i gang mulighetsanalyse for nytt kulturhus i 2019. Kommunen rigger seg for fremtiden og for nye oppgaver. Særlig innen folkemusikk og det klassiske musikklivet kan valdresregionen ta en rolle i Innlandet fylke, og være med å løfte musikklivet nasjonalt og internasjonalt. Ut over det bruker Valdres mange små og store lokaliteter.

Hvilken rolle vil Valdres ta?

Telemarksforskning anbefaler blant annet at det legges opp til en modell som utvikler lokale arrangører og samhandling mellom dem. Festivalene er kulturelle fyrtårn i kommunen, med stor arrangørkompetanse opparbeidet gjennom mange år. Festivalnettverket i regi av Valdres Natur- og Kulturpark sikrer samarbeid og helhetsperspektiv. Det har også gjennom mange år vært arbeidet strategisk med møter mellom amatører og profesjonelle blant annet gjennom kursene til Valdres sommersymfoni og Strunkeveko. Dette er et godt utgangspunkt for videreutvikling. Videre arbeider folkemusikkmiljøet, kommuner, musea og VNK sammen om en intensjonsavtale for å samarbeide og samordne folkemusikkarbeidet.

Vi ser at ved å lokalisere all kraft til ett musikk-nav vil Innlandet miste mye kunnskap og profesjon. Om navet for Musikk-Innlandet blir lokalisert til Gjøvik, vil det være til Innlandets beste om riggingen skjer som et samarbeid mellom miljøene. Valdres vil med sin organisering se framover og utvikle musikkmiljøet. Kulturbaserte næringer er i sterk vekst, og Valdres har med sin samhandlingsmodell lagt til rette for vekst og verdiskaping fra grasrot til stjernehimlen!

Vi tilbyr kompetanse innen

- Produksjoner innen klassisk, folkemusikk og folkedans
- Kompetansenav for folkemusikkinstrument
 - Egen verksted – videreføring av tradisjonen
 - Konservering og bevaring – konservator og handverkere
 - Samarbeid med Ringve Musikkmuseum, Det nasjonale musikknettverket i Norsk kulturråd og Musikkinstrumentforeningen
- Profesjonelle utøvere på begge område
- Rekruttering på begge område Strunkeveko, FolkemusikkUng, Kursrekke i Sommersymfonien
- Samhandlingsmodeller:
 - Valdres natur- og Kulturpark er i seg selv en samhandlingsmodell med Valdresrådet, nettverk og partner- og samarbeidsavtaler blant annet med FRIKAR og Hemsingsøstrene
 - Festivalnettverk, partnerskap og representasjon i Valdresrådet

- Kulturnettverket med alle kommuner, Ung i Valdres, Valdresmusea og VNK
- Valdresmusea:
 - Kurs og seminar
 - Tonefangst (2012)
 - Nordisk instrumentseminar (2013)
 - Norsk hardingfeleseminar (2012 og 2020)
 - Kirkeklokkeseminar (2017)
 - Musikk og dans på museum (2018)
 - Konsert- og arenautvikling
 - Med støtte fra Kulturrådet, Dextra Musica (gjeld vel òg Hilme og Sommersymfonien)
 - Med støtte fra Sparebankstiftelsen DNB
 - Forsking og utvikling
 - Forsking om folkemusikk og dans
 - Fagfelleverderte artikler mm
 - Bok om langeleiken
 - Utstilling (Folkemusikk og nasjonalisme, Fargerike fellesskap – kvitt raseri, langeleikutstilling, ny basisutstilling)